

NAŠI DOMAĆI SVECI

Prilog hrvatskoj hagiografiji

Fra Hrvatini Gabriel JURIŠIĆ

Svojedobno kao vicepostulator u kauzi sluge Božjega o. fra Vendelina Vošnjaka (+1933.) dr fra Bonaventura Duda, dekan Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, posvetio je dio svojeg vremena, srca i uma značajnom pothvatu – radu na beatifikaciji prvog provincijala novoosnovane (1900.) Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu. Naš je jubilarac uz raznovrsne poslove i širok krug zanimanja i djelovanja imao smisla i pronalazio vremena i za taj rad, pa je uputno u ovoj prigodi iznijeti i neka pitanja s područja hrvatske hagiografije, upozoriti na neke probleme i pokušati tražiti pravilna usmjerenja i moguća rješenja.

Ostavljajući po strani raspravu o svetosti uopće, teološkom, povijesnom, društvenom, kulturnom, umjetničkom i drugim vidovima pod kojima se ona može promatrati, potrebno je upozoriti da je kršćanska literatura o toj temi vrlo bogata već od najstarijih vremena. I naše doba može se pohvaliti svojim bogatim doprinosom. Enciklopedijska, leksikonska i monografska djela tako su brojna da ih nije moguće pratiti, čak ni registrirati.¹ I na hrvatskom jezičnom području, posebno u ovom našem stoljeću, objavljeno je više nego u tolikim stoljećima. U ovo pokoncilsko vrijeme dobili smo (uglavnom zahvaljujući „Kršćanskoj sadašnjosti”) na hrvatskom jeziku raznovrsne bogoslovne i uopće crkvene literature da se pravom ovih 20-ak posljednjih godina smatra osobito plodnima i izvanredno obogaćujućima. I na hagiografskom području učinjeno je puno.² Međutim, predstoji još dosta posla.

Možda se nekome može činiti suvišnim govoriti i pisati o postavljenoj tematici jer je svima jasno da imamo samo dva kanonizirana Hrvata – sv. *Nikolu Tavelića*, franjevca i mučenika, i sv. *Leopolda Bogdana Mandića*, kapucina priznavaoca.

1 Od brojnih djela navodim samo dva novija (u njemu je navedena bogata bibliografija za svakog pojedinog sveca): *Bibliotheca sanctorum*, iz. Istituto Giovanni XXIII nella Pontificia università Lateranense, Roma, 1969.–1970. sv. 1–12 + Indici; *Lexikon für Theologie und Kirche*, iz. Herder, Freiburg, 1957–1967, sv. 1–10 + Register.

2 Vidi *Prilog br. 2 (Prilog hrvatskoj hagiografskoj literaturi)*, str. 187.

Dakle, sve je jasno: samo dva! Međutim, ako se stvar malo bolje promotri, problem je mnogo složeniji i pojavljuje se više pitanja koja traže odgovore. Stoga je dobro posvetiti tom predmetu određenu pažnju.

Zanimanje za domaće svece u svim razdobljima crkvene povijesti bilo je samo po sebi razumljivo. Čak su prve zajednice vjernika (mjesne crkve) prve počele slaviti najprije sv. mučenika, a kasnije i priznavaoce i djevice.³ U najnovije vrijeme dobro se sjetiti upute Drugoga vatikanskog sabora koji upozorava da u kalendaru opće Crkve trebaju biti zastupljeni sveci koji imaju osobito značenje za cijeli Crkvu, a ostale svece neka slave mjesne, pokrajinske crkve, gdje su ti sveci živjeli i svjedočili svojim životom i radom.⁴

Završavajući ove godine Nacionalnim euharistijskim kongresom u Mariji Bistrici slavlje 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata, nameće se opravdano pitanje: je li moguće da je hrvatski narod u 13 stoljeća svoga kršćanstva dao samo dva sveca, i to kanonizirana u naše dane. Razmatrajući to pitanje i tražeći razloge toj činjenici, čini se da treba reći kako postoje slojeviti i višestruki razlozi. Nije moguće dati kratak i jednostavan odgovor jer je više čimbenika djelovalo da je danas takvo stanje. Ako ih pokušamo pronaći i pobrojiti, čini se da bi se svi mogli svesti na sljedeće:⁵

Propast narodne vladarske dinastije i *gubljenje državne samostalnosti* te stupanje kraljevine Hrvatske u personalnu uniju s kraljevinom Ugarskom 1102. godine na prvi pogled može izgledati povijesna i politička činjenica koja nema veze s našom temom. Međutim, baš ta povijesna činjenica odigrala je presudnu ulogu u tom pitanju. I plemstvo i predstavnici hijerarhije izgubili su svoje prirodno, narodno središte. Morali su biti okrenuti prema „drugoj strani”. A kako često ni plemići ni biskupi nisu bili domaći sincvi, ponekad zabavljeni i dvorskim „tricama”, jasno je da su bili manje angažirani i u pitanjima štovanja vlastitih svetaca, odnosno brige za njihovu kanonizaciju. Nekada „slavno kraljevstvo hrvatsko – in cluytum regnum Croatiae” ubrzo je praktično bilo podijeljeno na tri evropske velesile – Veneciju, Budim-Beč i Carigrad. Posebno je teška situacija bila kad je veći dio domovine bio stalno izložen osmanlijskim nadiranjima, pustošenjima i višestoljetnim zulumu. „Inter arma silent musae” – stara je riječ. U doba krvave bitke za svaki pedalj opustošene zemlje nije bilo ni vremena ni mogućnosti misliti na posao kao što je kanonizacija.

U prvom tisućljeću *mjesne su crkve slavile i proglašavale svoje svece*, tj. kanonizirale ih. Prvi primjer da papa kanonizira jest slučaj sv. Ulriha, biskupa u Augs-

3 Problematici štovanja Bl. Dj. Marije i svetaca bio je posvećen „Teološko-pastoralni tjedan za svećenike” (Zagreb, 22–25. siječnja 1974.). Materijali su objavljeni u *Bogoslovskoj smotri*, XLIX/1974, 1, (Zbornik IX.). Za povijesni pregled štovanja svetaca usp. F. E. HOŠKO, *Temeljni oblici štovanja svetaca kroz povijest Crkve, Bogoslovska smotra*, XLIX/1974, 1, 21–37.

4 Usp. Konstituciju „*Sacrosanctum Concilium*”, br. 111 (Izdanje: II. vatikanski koncil, *Dokumenti*, Latinski i hrvatski, KS, Zagreb, 1970, str. 56–57.)

5 Fra HRVATIN JURIŠIĆ, *Hrvatski sveci, Tavelić*, XIV/1974, 3, 80–82. Pod rubrikom „Hrvatski sveci” izišlo je više nastavaka u istom časopisu.

burgu. Njega je 993. godine svetim proglasio papa Ivan XV.⁶ Kasnije su kanonizacije pridržane papi, pa je i to svakako jedan od razloga da je posao postao teži, kompliciraniji, a time i manje privlačan.

Posao oko beatifikacije i kanonizacije postajao je sve više „posao”, vodio se cijeli *sudski postupak*, pa je i nazvan „procesom”. A sve je to zahtijevalo i duge pripreme, veze i putovanja u Rim i s tim skupčane materijalne troškove. Gledajući naše prilike, nije se bilo lako odlučiti na određeni proces i zbog tih razloga.

Svakako je i *pojam naroda* i nacionalne svijesti i samostojnosti drukčiji nego u prošlosti. „Civitas christiana”, cijela kršćanska Evropa s papom na čelu, bila je kao jedna obitelj. Sveci su primani i čašćeni na „nacionalnom nivou”. I to je jedna od komponenata koja je utjecala da se nije tražilo baš „našega” sveca.

U novije vrijeme mnogo se toga izmijenilo nabolje,⁷ tj. u prilog kanonizacija naših uzornika i naših Božjih ugodnika. Okupljeni smo u *jednoj državnoj granici* i oko svojeg nacionalnog i duhovnog središta, biskupi mnoge poslove od općeg značenja obavljaju na razini *Biskupske konferencije*, suvremeno doba omogućuje *brža putovanja* i komunikacije uopće, pa su lakša znanstvena istraživanja i *studij* u zemlji i iznozemstvu, *mjesne crkve* i pojedine *redovničke zajednice* sve su *više zainteresirane* za svoje kandidate oltara, a imamo i *naših ljudi* u odgovarajućim središnjim uredima *u Rimu*. Sve nam to daje svjetliju perspektivu i zeleno svjetlo. Stoga se u ovom trenutku vodi više procesa ili kauza naših ljudi nego ikada prije⁸. Svakako smo nešto iskustva i prakse stekli u dvije u posljednjim godinama ostvarene kanonizacije.

Suvišno je napominjati da je u svim kršćanskim (i drugim) narodima svijeta bilo bezbroj svetih ljudi koji nikad neće biti kanonizirani. „Nakon toga vidjeh: eno velika mnoštva, što ga nitko ne mogaše izbrojiti, iz svakoga naroda, i plemena, i puka i jezika” (Otk 7, 9). To isto vrijedi i za naš hrvatski narod. O mnogim nedostiživim uzorima ne postoje nikakvi podaci. Za njih zna samo Gospodin Bog. Oni su ubrojani u formuli „Martirologija”, što se svaki dan u koru čita: „Et alibi aliorum plurimorum sanctorum martyrum et confessorum atque sanctarum virginum

6 Usp. OTTO WIMMER, *Handbuch der Namen und Heiligen*, Innsbruck-Wien-München, 1966, 500.

7 I službeno je pojednostavljen postupak. Usp. apostolsku konstituciju „*Divinus perfectionis Magister*” pape Ivana Pavla II. od 25. siječnja 1983. (AAS, LXXV/1983, p. I, n. 4, 340–355). Sv. zbor za kauze svetaca izdao je i „*Normae servandae in inquisitionibus ab episcopis faciendis in causis sanctorum*.. dana 7. veljače 1983. Od brojnih uputa i komentara značajan je onaj gotovo službeni msgr. FABIJANA VERAJE, *Genesi e struttura della nuova legislazione per le cause dei sancti, Osservatore Romano* (27. II. 1983.).

8 Nastojanja i kauze da se pojedini naši kandidati beatificiraju ili kanoniziraju vrlo su brojna u naše dane. Postulatura i vicepostulatura bl. Nikole Tavelića i Leopolda Mandića uspješno su obavile svoje zadatke. Poslije kanonizacije one su prestale postojati. Danas postoje: *Postulatura Ivana Merza i Petra Barbarića, Vicepostulatura o. Ante Antića, Vicepostulatura o. Vendelina Vošnjaka, Postulatura Ane Marije Marović*. Ze neke ne postoje takve ustanove ali postoje određeni centri koji vode brigu za širenje štovanja, npr. Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište u Zagrebu izdaje glasilo „*Vjesnik biskupa Langa*”, a Odbor za štovanje i kanonizaciju bl. Augustina Kažotića „*Vjesnik bl. Augustina Kažotića*” itd.

– i na drugim mjestima (danas se sjećamo – drugih mnogobrojnih svetih mučenika, priznavalaca i djevica”.⁹

U radu na proglašenju svetaca – kanonizaciji – na prvo mjesto dolazi dokumentacija: podaci, spisi, dokazi štovanja. Kako sada stvari stoje, moglo bi se reći da imamo određene ozbiljne podatke za više od 400 Božjih ugodnika, muškaraca i žena, svake dobi i staleža, koji su se osobito istakli svojim životnim svjedočenjem i ostavili neizbrisive tragove. Bio bi velik posao i trebalo bi ga obaviti – o svima njima prikupiti i srediti sve do čega se može doći. To je zapravo ogroman posao – a u pitanju beatifikacija i kanonizacija samo dio posla – koji bi trebalo sustavno obraditi za svaki pojedini slučaj. Taj je dio posla nezaobilazan.

Kad se govori o „našim svecima”, svakako treba postaviti pitanje svetaca koji su živjeli ili djelovali u našim krajevima prije dolaska Hrvata.¹⁰ Da bi se moglo odgovoriti na to pitanje, treba se sjetiti da npr. Rimljani s pravom smatraju svojim ponosom i svojim zaštitnicima sv. Petra i Pavla, apostole, Židove, doseljenike, koji su samo posljednji dio života (sv. Pavao vrlo kratko) proveli u Rimu i mučeničkim svjedočenjem zapečatili svoju vjernost Bogu. I Francuzi drže svojim sv. Martina, biskupa u Toursu, koji je zapravo rođen u Panoniji. Da dalje ne nabrajamo, svakako se opravdano može reći da su sveci koji su živjeli u našim krajevima prije seobe Hrvata, svakako naši. Možemo li npr. zamisliti da sv. Duje, biskup i mučenik u Saloni (Solinu), nije i ponos i slava Splita, grada pod Marjanom? To isto treba kazati za sv. Kvirina i njegov grad Sisak, ili za sv. Poliona i Euzebija i njihove Vinkovce, ili sv. Dimitrija i njegovu Srijemsku Mitrovicu. Takvih svetaca, uglavnom mučenika, iz doba prije dolaska Hrvata u našu današnju domovinu, ima više od 40. Oni su na ovim našim prostorima u prvim stoljećima kršćanstva bili apostoli i misionari, Kristovi svjedoci i gotovo svi svojom krvlju zapečatili svoju vjernost Bogu. Njihova krv, kako bi se izrazio Tertulijan, na najbolji je način zalila sjeme kršćanstva u našim krajevima. U tom smislu s pravom se može reći da mi i danas živimo od njihova martirija. Mnogi su od njih zapisani u „Rimskom martirologiju”, neki i lokalnim martirologijima i slave ih mjesne crkve.

Slično treba kazati i o svecima iz doba naših narodnih vladara.¹¹ Živjeli su i djelovali uglavnom u gradovima i sredinama na Jadranskom moru. Tu je bilo mješano stanovništvo (starosjedioci ilirsko-grčko-rimski živalj i novonadošli Hrvati). Mjesne su crkve počele štovati svoje svece. Nije moguće utvrditi da je među njima bilo Hrvata, ili je možda u kojem od njih tekla i hrvatska krv. Dosta se sjetiti sv. Ivan Trogirskoga, uz splitskoga biskupa Lovru, jednoga od stupova kraljevstva Hrvatske i Dalmacije, ili Gaudencija Osorskoga i drugih. Teško bi se i za njih moglo reći da to nisu naši sveci. Takvih ima oko 20.

9 Usp. *Martyrologium Romano-seraphicum*, editio typica, Romae, MCMLIII, str. XL.

10 O toj temi postoji bogata literatura (znanstvena i popularna). Pisali su: don Frane Bulić, fra Ivan Marković, dr Svetozar Ritig i dr. U novije vrijeme kratak pregled objavljen je u časopisu „Tavelić.. (XIV/1974, 4, 111–113; XV/1975, 1, 17–19).

11 Usp. npr. časopis „Tavelić”, XV/1975, 2, 41–42; 3, 75–76).

Nikako se ne smije mimoći ni svece koji su neko vrijeme živjeli i djelovali u našim krajevima. I oni su na neki način naši. Kao što je sv. Ante Padovanski, rodom Portugalac iz Lisabona, propovjednik i misionar po Italiji i južnoj Francuskoj, konačno ipak „Padovanski”, možda bi se slično moglo ustvrditi i o nekim svecima koji su na osobit način povezani s našim krajevima. Za sv. Tita, svojeg učenika i biskupa, sv. Pavao veli da je svakako u misijskom poslu pošao u Dalmaciju (2. Tim 4,10). Sv. Franjo Asiški (+1226.) sigurno je bio jednom, a možda i tri puta u našim krajevima. Sv. Jakov Markijski svojedobno je igrao vrlo važnu ulogu u našim krajevima. Sve njih ne možemo proglasiti „našima”, ali se moramo sjetiti da su na osobit način povezani s našom domovinom. Iz te skupine posebno je značajan sv. Ivan Kapistran. On je skupljao i oduševljavao vojnike te ih predvodio u obrani Beograda 1456. godine. Umro je i pokopan u Iloku. Iako mu ne znamo za grob, ipak je ostao s nama u Iloku (kao sv. Ante u Padovi). Danas i Talijani i Madžari dolaze na njegov grob.

Konačno su svakako naši sveci Hrvati bez obzira da li su živjeli, radili ili umrli u svojoj domovini Hrvatskoj ili negdje u inozemstvu. Možda je najbolji primjer naš suvremenik i po životu i po kanonizaciji sv. Leopold Bogdan Mandić koji je gotovo cijeli život proveo u Italiji, ali kako sam reče „kao ptica u krleci”.

Već je upozoreno da se ovdje termin „svetac” ne upotrebljava samo za one svečano kanonizirane i kojima se iskazuje javno štovanje, nego i za sve Božje ugodnike koji su za sobom ostavili trag „in fama sanctitatis”, tj. umrli su na glasu svetosti.

Ako ih se pokuša na neki način svrstati po stupnju štovanja (a to je najznačajnija kategorizacija), dobiva se slijedeća slika (samo Hrvati, a ne svi iz prije navedenih skupina):

– *kanonizirani* – dva (Nikola Tavelić i Leopold Bogdan Mandić),

– *blaženi* – šest (Augustin Kažotić, Jakov Zadranin, Gracija Muljanin, Ozana Kotorska, Marko Križevčanin, Julijan iz Bala),

– *sluge Božje* – deset (Oton iz Pule, Katarina Kotromanić, Nikola Bijanković, Šimun Filipović, Ana Marija Marović, Petar Barbarić, Josip Lang, Ivan Merz, Vendelin Vošnjak, Ante Antić).

– *umrli na glasu svetosti* – više od 380.¹²

Ako se pokuša gledati na naše svece i s drugih gledišta, slika postaje zanimljivija: muškaraca je oko tri četvrtine (oko 300), a žena samo jedna (oko 100); velik dio su razni klerici (biskupi, svećenici, redovnici i redovnice), a članovi puka Božjega (laici) vrlo su malo zastupljeni; više od dvije trećine jesu mučenici. Inače, imamo ih iz svih staleža i služba: kardinali, biskupi, provincijali, kanonici, župnici, kapelani, studenti bogoslovlja, misionari, pučki propovjednici, ispovjednici, pustinjaci, odgojitelji, ekumenski radnici, osnivači redovničkih družba, kraljevi, kraljice, knezovi, političari, vojnici, pisci, književnici, glazbenici, znanstvenici, profesori bogoslovlja i drugih znanosti, studenti, gimnazijalci, učitelji i učiteljice,

12 Vidi *Prilog br. 2*, str. 187.

radnici, pastiri, kućne pomoćnice i dr. Takav spektar zvanja i zanimanja svake dobi i položaja svakako zadivljuje. Trinaeststoljetno drugovanje i prijateljavanje hrvatskog naroda s Isusom Kristom i njegovom majkom Marijom dalo je dostojne i raznovrsne plodove svetosti.

Još bi trebalo upozoriti da nije ništa čudno što je među našim svecima tako velik broj klerika, posebno redovničkih osoba. Svaka naime organizirana zajednica (biskupija, provincija, družba, samostan) s puno ljubavi i brige čuva uspomenu na svoje uzorne i svete članove. Osim toga, svetost života nekog člana takvih zajednica i u samoj zajednici bila je lakše uočljiva i prepoznatljiva. Ako se uz to sjetimo da npr. Franjevački red u našim krajevima (posebno iz doba turske vladavine) ima brojne mučenike koji su svojom krvlju zasvjedočili vjernost svome Bogu, onda je prilično jasna „struktura” naših svetaca, odnosno brojnost klerika i redovnika, posebno franjevacu.

Brojnost svetaca u nekom narodu znači izvanredan duhovni kapital toga naroda. Stoga bismo mogli reći da su sveci naši za nas:

Prvorazredno svjedočanstvo da se kršćanstvo u hrvatskom narodu u proteklih 13 stoljeća ukorijenilo u ovim našim prostorima, proželo dušu našeg čovjeka i dalo najljepše plodove svetosti u svim razdobljima i staležima.

Postojanje naših svetaca u našem narodu još je jedan dokaz i poticaj za razvijanje svijesti o općinstvu svetih. Jedinstvo zemaljske i nebeske Crkve kršćanska duša na osobit način osjeća i doživljava slaveći uspomenu na svece. Spomen na njih neprestano je posvješćivanje velike istine o općinstvu svetih i zajedništvu sviju nas sa Svemogućim Bogom.

Sveci su svjetionici i uzori života, neprestan poziv na nasljedovanje. Oni su ostvarili na svoj način Kristov život na zemlji. Doista, nijedan svetac nije ponovljiv. Svaki ima svoju karizmu i svaki ju je na svoj način ostvario. Ali svaki je od njih za nas poticaj i uzor, ne da ga slijepo imitiramo, nego da oduševljeni njegovim postupcima i ljubavlju prema Bogu i bližnjemu, tu istu ljubav nastojimo živjeti i ostvariti u svojoj sadašnjoj konkretnoj životnoj situaciji.

Oni su nam napokon zagovornici i posrednici milosnih darova. Molitve, pjesme, građevine, umjetnička djela, hodočašća i sve drugo u povijesti Crkve neoboriv je dokaz da je Crkva uvijek vjerovala u posredničku ulogu svetaca. Bilo je i tu mogućih bjegova iz stvarnosti i devijantnih pojava (kad su sveci bili samo automati za neke naše željice, npr. za pronalazak izgubljenih stvari i sl.). No zdrava, teološki fundirana pobožnost duboko vjeruje i proživljava istinu da su sveci zagovornici i posrednici.

Postoje zadaće i poslovi koje svakako treba obaviti. Među njima je svakako na prvome mjestu potreba da svoje svece upoznamo. Stara je riječ: „Ignoti nulla cupido”.¹³ Dakle, istraživanje, studij, pisanje i propovijedanje u domovini i u inozemstvu svakako je nužno potrebno jer bez toga ni mi sami ni drugi neće znati da postoje naši ljudi koji su zaslužili čast oltara.

13 P. OVODIUS NASO, *Ars amatoria*, III, 397.

Katolički tisak, film, radio i televizija (gdje je to moguće), kao i izrada kazeta i gramofonskih ploča svakako mogu izvanredno pomoći da ispravna obavijest o nekom svecu dopre do onih kojima je namijenjena. Kratke bilješke o životu s molitvom uvrštene u naše molitvenike svakako će pomoći da vjernici dobiju poticaj na molitvu i utjecanje određenom Božjem ugodniku.

U propovijedima (posebno u misijama, duhovnim vježbama i obnovama) potrebno je isticati žive primjere naših svetaca. Nije se naime sve dogodilo u stranim zemljama. Izvanredne i poticajne žive primjere možemo naći ovdje na našem terenu.

Pjesme – tekstovi i skladbe – poseban su način izraza koji pouku o svecu ili njegovu poruku lako prenose drugima. Tu se ne bi smjelo zaboraviti na već spomenute kazete i gramofonske ploče, za koje, kao da smatramo da nam to još nije potrebno. A svi smo svjedoci da danas više slušamo nego gledamo.

Sve grane umjetnosti, posebno likovne (graditeljstvo, kiparstvo u slikarstvo) trajan su spomen i dokaz nazočnosti i ukorijenjenosti sveca u svojem narodu. I naš najnoviji primjer osnivanja svetišta sv. Leopolda Bogdana Mandića u Maglaju očit je dokaz da dobru inicijativu uz angažiranje umjetnika i pastoralnih radnika narod Božji vrlo rado i lako prihvaća.

Ako se govori da je danas vrijeme slike i pogleda, onda se ne bi smjelo zaboraviti na film. Imamo samo dokumentacijske filmove o naše dvije kanonizacije. Trebalo bi misliti na kratkometražne filmove za upotrebu u katehizaciji i za manje skupine vjernika (Treći red, kursiljo, molitvene grupe, duhovne vježbe i dr.). A kad će doći vrijeme izrade „pravih“ filmova o našim svecima?

Imamo već dosta dobro razvijen katolički tisak. Već postoje i brojni listovi i glasila koji su se specijalno opredijelili za štovanje svetaca, odnosno jednog kandidata za oltar.¹⁴ Svakako je to dobar znak i poticaj za rad, koji mora donijeti ploda.

Trebalo bi osnovati institut za hrvatsku svetost.¹⁵ Naša biskupska konferencija imala bi i o tome povesti računa. Takav institut okupio bi znanstvene radnike i entuzijaste koji bi sustavno radili i na konkretnim planovima i programima sigurno uspjevali ostvariti mnogo toga što sada možemo samo željeti. Taj bi institut uvijek bio pri ruci postulatorama i vicepostulatorama, uredništvima glasila i središtima štovanja pojedinih naših svetaca te bi na taj način povezanim i koordiniranim radom sve više rasla i svijest o potrebi poznavanja i štovanja naših svetaca.

Svakako je iznad svega potrebno iskreno štovanje, molitva i nasljedovanje jer se inače može dogoditi da se učine magni passus, ali da sve to bude extra viam.

Ovome radu dodajem dva priloga koji će pomoći da sve što je rečeno bude i konkretizirano, odnosno da bude i u praksi svagdašnjeg života bliže, a time i lakše ostvarivo. Jedan je prilog priručna *bibliografija* i literatura o našim sveci-

¹⁴ Vidi popis glasila u *Prilogu br. 2*, str.

¹⁵ To je već predloženo prije, usp. *Bogoslovska smotra*, XLIV/1974, 1, 100.

ma.¹⁶ One koji to žele i traže taj će rad upozoriti gdje i kako mogu dobiti informacije o našim svecima. A drugi prilog jest pokušaj sastavljanja *hrvatskoga svetačkog kalendara*. Koliko mi je poznato, to još nitko nije pokušao učiniti. Iako može imati određene nedostatke, ipak smatram potrebnim jednom s time izaći pred javnost jer će taj rad dati određene poticaje za daljnji rad. Ovo je pokušaj. Stoga sam zahvalan svakome tko mi pruži bilo koji podatak o našim svecima.

Dakle, problematika izražena u tri riječi naslova svakako je višestruka i slojevita. Priznati treba da je dosta poslova obavljeno. Ali je jedanko istina da predstoji još toliko toga. Jedan dio posla, jednu kariku u tom dugom lancu obavio je kao vicepostulator u kauzi fra Vendelina Vošnjaka i dr fra Bonaventura Duda, u prigodi čijeg jubileja prilažem ovaj svoj mali rad kao izraz zahvalnosti učitelju, znanstveniku, svećeniku, udarniku, prijatelju i bratu.

PRILOG BR. I.

BIBLIOGRAFIJA O HRVATSKIM SVECIMA I BOŽJIM UGODNICIMA

O našim svecima i Božjim ugodnicima dosta je pisano. Ovdje je priložen popis literature do koje se moglo doći (oko 250 jedinica). Jasno je da nije sve doneseno i da sve jedinice nisu iste vrijednosti. Svakako će svima koje to zanima ovaj prilog biti pomoć i orijentacija pri traženju informacija o našim svecima.

Jedinice su donesene alfabetskim redom po prezimenu autora. Za knjige je naveden naslov i podnaslov, eventualno izdavač, mjesto i godina izdanja te broj stranica. Za studije i članke osim autora, naslov i eventualno podnaslov, list (časopis, glasilo, zbornik...), godište, godina, broj i stranica. Samo za manje poznate listove navedeno je i mjesto izdavača.

ANTIĆ, Ante *Pisma svećeniku*, sv. I, Zagreb 1985, 148.

AKRAP, Augustin, *O. Rafo Kalinić, svjedok Kristove ljubavi*, T a v e l i ć, XIII/1973, 1, 10–12; 2, 42–46.

ANTOLOVIĆ, Josip, *Pod opancima u nebo*, Petar Barbarić 1874.– 1897, Zagreb, 1973, 271.

ISTI, *Devet vrlina Petra Barbarića*, Zagreb, 1972, 68.

ISTI, *Duhovni profil Petra Barbarića*, Zagreb, 1968, 83.

ISTI, *Naš Majo*, Zagreb, 1970, 106.

ISTI, *S duhovnim velikanima kroz siječanj*. (svi mjeseci), sv. 1–12, Zagreb, 1974–1980.

ISTI, *S Petrom Barbarićem kroz godinu dana*, Zagreb, 1975, 92.

16 Ovdje nije moguće donijeti čak ni kratak prikaz života i rada pojedinih naših Božjih ugodnika. Za kraće podatke s osnovnom literaturom usp. KARLO JURISIĆ, *Katalog hrvatskih Božjih ugodnika*, *Sveti Nikola Tavelić*, prvi hrvatski svetac, monografija, KS, Zagreb, 1971, 204–216 i HRVATIN GABRIJEL JURISIĆ, *Sveti sljedbenici Franje Asiškoga u našoj prošlosti*, Prilog hrvatskoj hagiografiji, *Kačić*, IX/1977, 37–69. – Inače literatura u Prilogu br. 2 pruža zainteresiranim osnovnu i brzu informaciju.

ISTI, *Svetost na djelu*, Zagreb, 1969, 96.

BABIĆ, Marko, *Kultni grob svetog Šime u Vidovicama*, *Croatica christiana periodica*, VIII/1984, 14, 124–140.

BAČIĆ, Petar Krstitelj, *Nekrolog*, spomen-knjiga pokojnih redovnika Provincije presv. Odkupitelja u Dalmaciji od davnijih godina do 1925, 504 (rukopis, arhiv sam. u Sinju).

BAJIĆ, Leonardo, *O. Ivan Rozić*, franjevac, mučenik i mogući zagovornik kod Boga, Šibenik, 1928, 48.

BAKULA, Petar, *I martirii della Missione francescana ossevante in Erzegovina* narrazione storica diretta ai pii benefarori ... Roma, 1862, 175+5.

BARBARIĆ, Mladen, *Zadnji fratri olovski*, *Franjevački vjesnik*, XLI/1934, 11–12.

BATINIĆ, Mijo Vjenceslav, *Djelovanje franjevaca u Bosni i Hercegovini za prvih šest vijekova njihova boravka*, sv. I, Zagreb, 1881, sv. II, Zagreb, 1883; sv. III, Zagreb, 1887.

BEDEKOVIĆ, Josip, *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi in ruderibus Stridonis occultatum ... ac brevis Illyricanae chronologiae adjumento erutum...* Neostadii Austriae 1752, Pars prima XXVIII+310; pars secunda 320+16.

BENIGAR, Aleksij, *Alojzije Stepinac*, Rim, 1974, 939.

ISTI, *U sjaju svetih*, Spomenica prigodom sedamstote godišnjice smrti svetoga Franje, Zagreb, 1927, 82–97.

BERITH, *Crni šator*, Zagreb, 1967, 78.

BERNARDI DA VALDIPORO, Pietro, *Blaženi Leopold, kapucin iz Herceg-Novoga*, KS, Zagreb, 1976, 415+32 foto-priloga.

ISTI, *Il servo di Dio p. Leopoldo da Cestelnuovo*, Padova, 1960, 524.

BERSA, J., *Dubrovačke slike i prilike*, Zagreb, 1941, 90.

Bibliotheca sanctorum, iz. Istituto Giovanni XXIII, Roma, 1961 – 1970, sv. 1–2 + Indici.

BINIČKI, Fran, *Katarina bosanska kraljica*, *Duhovni život*, XII/1940, 376–8.

BOBOVAČKI, Hrvoje Tvrтко, *Na grobu posljednje bosanske kraljice Katarine Kosača*, Đakovo, 1971, 23.

BOŽITKOVIĆ, Juraj, *Kritički ispit popisa bosanskih vikara i provincijala (1339–1735)*, Beograd, 1935, 146.

Božji čovjek iz Hrvatske – Ivan Merz, Zagreb, 1938.

BRALIĆ, Stjepan, *Monografia storica sulle crudelita musslumane in Bosnia-Erzegovina*, Roma, 1898, 146.

BRALO, Kreško, *Fra Lovro Karaula*, borac i mučenik za krst časni i slobodu zlatnu, *Tavelić*, XV/1975, 3, 69–72.

BULIĆ, Frane, *Mučenici solinski – broj i stališ, godina i dan smrti mučenika solinskih*, *Bogoslovskasmotra*, X/1919, 1, 1–26; Isto u FRANE BULIĆ, *Izabrani spisi*, Split 1984, 333–361.

ISTI, *Sv. Venancije prvi biskup solinski i mučenik duvanjski*, *Vjesnik Hrvatskoga arheološkog društva*, N. S. 1928, sv. 15, 55–71; Isto kao gore str. 363–391.

ISTI, *Sv. Kajo papa i konfesor*, B u l l e t i n o di archeologia e storia dalmata, XXXIX/1916, 1–12, 91–100 (na talijanskom); Isto, hrvatski prijevod, kao gore 393–402.

BUTORAC, Pavao, *Božji miljenik* (molitvenik), 1962.

ISTI, *Vjenčić bl. Augustina Kažotića*, 1963.

CARATAN, Alojzija, *Prikaz prosvjetno-karitativnog rada Družbe „Kćeri Božje ljubavi” u našoj domovini*, K a č i ć, XI/1979, 27.

CARATAN, Alojzija – MUTIĆ, Božena, *Provincija Božje Providnosti Družbe kćeri Božje ljubavi*, 1882–1982, Split–Zagreb, 1982, 350.

CIAMPI, Alfred, *Blaženi Augustin Kažotić*, Split–Trogir, 1959, 196 (prijevod).

CLARY da, L. – GUZZO, G. G., *Aureola serafica*, Venezia, 1962.2

ISTI, *Vita breve del B. Giacomo Illirico*, laico francescano (1400–1485), Calo del Colle, 1958.

CLEMENTE, a s. Maria, *Padre Leopoldo profeta dell'ecumenismo*, Padova, 1974.

COLETUS, Jacobus, *Martyrologium Illyricum*, Venetiis, 1818.

Conspectus historicus, topographicus et statisticus Provinciae OFM Bosnae Argentinae, Beograd, 1936, 170.

Conspectus Provinciae s. Hieronymi D. M. OFMConv. in Jugoslavia, Zagreb, 1972.

CRNICA, Ante, *Bl. Nikola Tavelić*, dika i ponos hrvatskoga naroda, Zagreb, 1944, 130.

ISTI, *Historico-iuridica dilucidatio vitae ... N. Tavelić...*, Romae, 1958, XXXI +308.

ISTI, *Naša Gospa od Zdravlja i njezina Slava*, Šibenik, 1939, 701.

CVITANOVIĆ, Gabro, *Nekoliko krvavih uspomena iz Makarske*, G o s p a S i n j s k a, VI/1927, 5, 131–2.

ISTI, „*Prva mala Braća*” – Uspomene iz samostana Zaostroga, G o s p a S i n j s k a, VI/1927, 9, 202–3.

ČEVAPOVIĆ (Csepapovich), Grgur, *Synoptico-memorialis catalogus observantis minorum provinciae s. Joannis a Capistrano, olim Bosnae Argentinae*; a dimidio saeculi XIII usque recentem aetatem, ex archivio et chronicis eiusdem recessus, Budae, 1823, 224.

ČEPULIĆ, Dragutin, *Što znači za nas kult biskupa Langa?*, Zagreb, 1927, 15.

DAMJANOVIĆ, Damjan, *Doktorica Rojc*, Zagreb, 1977, 244.

DAMIĆ, dr., *Naš dobri fra Ante*, Zagreb (1971.) 58.

DAMIŠ, Ivan, *Otac Pavao Graf*, obraćenik sa židovstva i franjevac, D a n i c a (kalendar) za 1984. Zagreb 1983, 63–67.

DOSSO, B. – COSATTO, M. Grazia, *Egidio Bulesi*, Barbana, s. a.

DRAGUTINAC, Mitar, *Naši sirmijski mučenici*, V j e s n i k biskupije dakovačke, I/1948, 12, 151–155; II/1949, 1, 4–5; 2, 16–19; 3, 32–36; 5, 50–55; 9, 86–90; 11, 104–106; 12, 112–114.

DRAGANOVIĆ, Krunoslav, *Katarina Kosača, bosanska kraljica*, prigodom 500. godine njezine smrti, Sarajevo, 1978, 48.

DRLJIĆ, Rastko, *Komemoracija 500-godišnjice Ahdname sultana Mehmed el-Fatiha II. na Milodraževu* 28. V. 1463, *Dobri pastir*, XIII–XIV/1964, 334–9.

DUJČEV, I. – DRLJIĆ, R. *Bosanski franjevci u Bugarskoj do ćipovačkog ustanka*, *Franjevački vjesnik*, XLV/1938, 8–9, 262–271.

DVORNIK, František, *Vojtjeh Adalbert*, svetac Bijelih Hrvata, KS, Zagreb, 1982, 95 (prijevod).

EGGER, Rudolf, *Der Heilige Hermagoras*, Klagenfurt 1948.

ELCITO da, Bonaventura, *Uspomena mučeništva Gjurja Ivanovića*, dalmatinskoga svećenika, Loreto (sličica s. a.).

FABIANICH, Donato, *Convento il più antico dei Frati minori in Dalmazia*, Prato, 1882.

ISTI, *Storia dei Frati minori dai primordi della loro istituzione in Dalmazia e Bosnia fino ai nostri giorni*, Zara, 1883–4, sv. I–II.

FARLATI, DANIEL, *Illyricum sacrum*, Venetiis, 1751–1819, sv. I–VIII.

FARLATI–COLETI, *Martyrologium Illyricum*, *Illyricum sacrum*, Venetiis, 1819, sv. VIII, 284–317.

FERMENDŽIN, Euzebije, *Acta Bosnae potissimum ecclesiastica cum insertis editorum documentorum registis ab anno 925 usque ad annum 1752*, Zagabriae, 1892.

ISTI, *Chronicon observantis provinciae Bosnae Argentinae Ordinis s. Francisci Serephici*, Zagreb, 1890, *Starine JAZU*, knj. 22, 1–67.

FERMENDŽIN, E. – MARIJAŠEVIĆ, V., *Neki novi franjevački mučenici u Bosni i Slavoniji 1530–1613*, *Franjevački glasnik* (Mostar), XV/1901.

FARANETIĆ, Natko, *Svjetlo u tami*, Split, 1969, 63.

Franjo među Hrvatima, zbornik radova franjevačkih zajednica u prigodi 750. obljetnice smrti sv. Franje Asiškoga (1226.–1976.), Zagreb, 1976, 336.

FRIGANOVIĆ, Joakim. *O. fra Petar Bačić*, *Sinjaska spomenica*, Sinj, 1965, 329–339.

FUČEK, Ivan, *Sveti apostol naših krajeva o. Juraj Mulih*, *Vjesnik đakovačke biskupije*, XIII/1960, 141–3.

ISTI, *Uvod u djelovanje Jurja Muliha*, *Bogoslovska smotra*, XXXI/1969, 4, 414–421.

GABRIĆ, Nikola, *Moj magister*, *Kreposni život i postupci o. Ante Antića*, Zagreb 1984, 136.

ISTI, *Moj magister*. *Kreposni život i postupci o. Ante Antića*, II. dio, Zagreb, 1984, 51.

GAL dal, Girolamo, *B. Otone da Pola*, Padova, 1941.

GAŠIĆ, M., *Brevis conspectus historicus dioecesium Bosniensis–Diacoviensis et Sirmiensis*, Osijek, 1944.

GAVRAN, Ignacije, *O. fra Lujo Zloušić 1895–1969*, Sarajevo, 1970, 48.

ISTI, *Pastoralno djelovanje fra Augustina Miletića*, apostolskog vikara u Bosni i Hercegovini (1803–1831.), *Kačić*, XIV/1982, 121–141.

- GAVRANOVIĆ, Berislav, *Povijest franjevačkoga samostana Petrićevac i franjevačkih župa u Bosanskoj krajini, Dobri pastir*, IX/1959, 1–4, 177–9.
- GHILARDI, Faustino, *Vita del Beato Giacomo da Bitetto dei Frati minori*, Quaracchi 1914, XX+222+dokumenti (Drugo izdanje, Arti grafiche Favia Bari-Roma, 1962, XV+141).
- GIANNELLI, C, *Petar Zlojutrić*, primo vescovo dei Bulgari cattolici, *Orientalia christiana analecta* (Roma), 1937, 111, 177–191.
- GOLUBOVICH, Girolamo, *Biblioteca bio-bibliografica della Terra Santa e dell'Oriente Francese*, Quaracchi 1906–1927, LV.
- GRAČANIN, Đuro, *Moje uspomene na ličnost dr. Ivana Merza*, Sarajevo, 1933, 15.
- GREGORIANA, Marc'Antonio, *Vita del B. Grazia da Cattaro*, Venezia, 1802; II. izd. Zara, 1873.
- GRGEC, Petar, *Blaženi Augustin Kažotić i njegovo doba*, Zagreb, 1963, 216.
- ISTI, *Sveta Hrvatska*, povijesna kronika, Slavonska Požega, 1938, 230.
- ISTI, *Časni sluga Božji fra Šimun Filipović*, Šibenik, 1939, 62.
- ISTI, *Požezanin Ignacij Pokajzen 1753–1816*, slava i dragulj zagrebačkog svećenstva, Požega, 1965, 16.
- FRANCESCHINI, E, *Padre Leopoldo da Castelnuovo*, Padova, 1966, 46.
- HOHL, Umberto, *Il nostro Egidio*, Grado 1977.
- HORVAT, K, *Život bl. Marka Križevčanina*, mučenika, Zagreb, 1904.
- HORVAT, Terezija – ŠURJAN, Mirjam – TROMBETAR, Anastazija, *Dobra Majka Klauđija Boellein*, Varaždin, 1972, 78.
- Hrvatska duša*, almanah hrvatskih katoličkih svećenika (ur. I. Vlašićak), Zagreb, 1923.
- Il sacro speco di s. Benedetto*, Suciaco, 1927 (o. T. Obuljen).
- IVANČIĆ, Stjepan, *Povijesne crtice o samostanskom III. redu sv. o. Franje po Dalmaciji, Kvarneru i Istri*, Zadar, 1910.
- IVANIŠEVIĆ, Milan, *Ikonografija svetoga Ivana Trogirskoga*, *Peristil*, 1978, 21, 91–98.
- IVANIŠEVIĆ, Milan, *Sveti Ivan, trogirski biskup*, *Croatica christiana periodica*, IV/1980, 5, 41–54.
- IVANOV, N, *Glasnik vječne ljubavi*, kratki životopis o. Ante Antića, Zagreb, 1975, 124.
- JELENIĆ, Julijan, *Kultura i bosanski franjevci*, Sarajevo, 1912, sv. I, 265.
- ISTI, *Necrologium Bosnae Argentinae*, po kodeksu franjevačkog samostana u Sutjesci, Sarajevo 1917.
- JELENIĆ, Marijan, *Mladić iz Pule*, *Veritas*, XVI/1977, 2, 16-17+21.
- ISTI, *Život za druge* (Egidije Bulešić), Pula, 1978, 157+16.
- JERKOVIĆ, Rade, *Sluga Božji Nikola Bijanković*, Teslić, 1944.
- ISTI, *Pastirski pohodi Nikole Bijankovića*, biskupa makarskoga, Sarajevo 1942.
- Josip Benović*, mladić don Boskove duhovnosti, Zagreb, 1975, 211.

JURIĆ, Frano, *Vođ po franjevačkom samostanu Male braće u Dubrovniku*, Dubrovnik, 1921, 98.

JURIŠIĆ, Hrvatín Gabrijel, *Hrvatski sveci*, Tavelić, XIV/1974, 3, 80–82.

ISTI, *Tavelićeva prisutnost* (dokumenti, bibliografija...) KS, Zagreb, 1972, 102.

ISTI, *Mučenik i novak*, Grad na gori (Imotski), II/1969, 3, 16–17.

ISTI, *Osnovne crte hrvatskih svetaca i svetačkih kandidata*, Bogoslovska smotra, XLIV/1974, 1, 87–104.

ISTI, *Hrvatski franjevački sveci i blaženici*, Franjo među Hrvatima (zbornik), Zagreb, 1976, 67–74.

ISTI, *Kanonizirani i beatificirani Hrvati*, Tavelić, XIV/1975, 4, 105; XVI/1976, 1, 24.

ISTI, *Na domaku oltara*, Tavelić, XVI/1976, 2, 51–53.

ISTI, *Sveti sljedbenici Franje Asiškoga u našoj prošlosti*, prilog hrvatskoj hagiografiji, Kačić, IX/1977, 37–69.

ISTI, *Naši velikani i heroji ljubavi*, Danica, 1977. (kalendar), 49–55.

ISTI, *Likovi i uzori svetosti u našim franjevačkim zajednicama u 19. stoljeću*, Kačić, XIV/1982, 79–93.

JURIŠIĆ, Karlo, *Dvjestota godišnjica smrti fra Jakova Pletikosića*, Vjesnik franjevačke provincije presv. Otkupitelja (Split), XVIII/1969, 2, 56–8.

ISTI, *Klaudija svjedoči*, Majka Klaudija, uršulinka, svjedok prisutne ljubavi 1, 12–16.

ISTI, *Katalog hrvatskih Božjih ugodnika*, Sveti Nikola Tavelić, prvi hrvatski svetac (monografija), KS, Zagreb, 1971, 204–217.

ISTI, *Katolička crkva na biokovsko-neretvanskom području u doba turske vladavine*, KS, Zagreb, 1972, XX+309.

ISTI, *Neretvanski franjevački mučenici iz turskoga doba*, Iskra (Metković), II/1970, 1, 11–12.

ISTI, *O. fra Jeronim Filipović*, Sinjska spomenica, Sinj, 1965, 257–277.

K, *Dijete Euharistije* (Ivan Buljević), Euharistijski glasnik, XX/1932, 10, 187–9.

KAČIĆ MIOŠIĆ, Andrija, *Korabljica*, Zagreb, 1945, Stari pisci hrvatski, JAZU, knj. 28, 245–251.

ISTI, *Razgovor ugodni naroda slovinskoga*, Zagreb, 1942, Stari pisci hrvatski, JAZU, knj. 27, 120–6.

KATALINIĆ, Ante *Dobri otac Antić*, Split, 1967, 150.

ISTI, *Klaudija svjedoči*, Majka Klaudija, uršulinka, svjedok prisutne ljubavi živoga Boga 1875–1952, Zagreb, 1975, 248.

ISTI, *Naš veliki Lang*, Zagreb, 1970, 422.

KNIEWALD, Dragutin, *Dr. Ivan Merz*, život i djelovanje, Zagreb, 1932. (Prevedeno na mađarski 1940.).

KORDIĆ, Nikola, *Ramski mučenici*, Mostar, 1939, 21.

KOSOR, Karlo, *O. fra Petar Krstitelj Bačić*, Kačić, V/1973, 55–91.

ISTI, *Putne uspomene fra Petra Krstitelja Bačića*, K a č i ć, III/1970, 147–160.

ISTI, *Anđela Lovrić*, uzorna kršćanka, G o s p a S i n j s k a, VI/1979, 1–2, 8.

KUNKERA – ULMAN – DRAGURINAC, *Ranokršćanski život u Vinkovcima*, Vinkovci, 1972, 88.

KOVAČEVIĆ, Frano *Bibliografija b. Augustina Kažotića*, zagrebačko-lucerskog biskupa od 1260/61.–1323, Zagreb, 1964.

ISTI, *Bibliografia sul beato Agostino Kažotić*, OP, Romae, 1961.

KUERSCHNER, Herma, *Životopis dr. Josipa Langa*, biskupa, Zagreb, 1934, 72.

KUNKERA Josip, *Religija ruševačkog kraja od paleolita do danas*, Ruševo, 1970.

KUSTIĆ, Živko, *Bijele djevice u krvavoj Drini*, G l a s k o n c i l a, X/1971, 6, 11–12.

LANG, Josip, *Život i rad msgr. dra Matije Stepinca*, Zagreb, 1922, 278.

LAZZARINI, Spirito da Perugia, *Vita del Beato Grazia da Cattaro*, Venezia, 1643.

LIBRENJAK, Bernardin, *Ivka Živalj*, život tihog mučeništva, T a v e l i ć, XV/1975, 4, 98–101.

Litanie dei santi della Dalmazia, Zara, 1882, 68.

Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva. KS i dr, Zagreb, 1979 (passim).

Lexikon fur Theologie und Kirche (Herder) Freiburg i B, 1957–19672, sv. 1–10+ Register.

LUČIĆ, Ivan, *Vita b. Ioannis Confessoris*, episcopi Traguriensis et eius miracula, Romae, 1657, 62.

LUČIĆ PAVLOVIĆ, Josip, *Kratko iskazanje života kriposti... Nikole Bijankovića*, biskupa makarskoga... Mleci, 1798.

LUKOVIĆ, Niko, *Blažena Ozana Kotorska*, Kotor, 1965.

ISTI, Ana Marija Marović, prikaz života i rada, Kotor, 1963.

ISTI, Vjenčić blažene Ozane, Kotor, 1936, 80.

MAJSTOROVIĆ, Srećko, *O. Vendelin prema oltaru*, Zagreb, 1971. 56.

ISTI, *Sluga Božji o. Vendelin*, Zagreb, 1969.

ISTI, *Sluga Božji o. Vendelin Vošnjak*, franjevac, Slavonski Brod, 1967, 332.

ISTI, *Život i rad o. Vendelina Vošnjaka*, Zagreb, 1952, 143.

MALABRATIĆ, Antun, *La vita dell' angelica vergine Anna Turco da Spalato*, Trento, 1900.

MANDIĆ, Dominik, *Documenta martyrii B. Nicolai Tavelić ...* Romae, 1958, XVI+127.

ISTI, *Franjevačka Bosna*, Rim, 1968, XVI+254.

ISTI, *Hercegovački spomenici franjevačkoga rada turskog doba*, Mostar, 1934.

- MARKOVIĆ, Ivan, *Cvijeće za osobe koje se obećavaju pobožnosti*, Zagreb, 1901, 245–321.
- MARKOVIĆ, Ladislav, *Zaljubljenik sakramenta pomirenja*, Zagreb, 1980, 112.
- MARKOVIĆ, Z, *Pjesnikinje starog Dubrovnika*, JAZU, Zagreb, 1970, 287–344.
- MARKULIN, Stjepan, *Dr Josip Lang*, Zagreb, 1925, 96.
- MARIĆ, Đuka, *Sv. Irenej, mučenik u Sirmiju*, *Glas koncila*, XV/1976, 21.
- MAROVIĆ, Ana Marija, *Stihovi*, Zagreb, 1962. (c).
- MATKOVIĆ, Ivo, *Život i štovanje bl. Gracije*, Zagreb, 1887; II. izd. Split, 1910.
- ISTI, *Život blažene Hosane Kotorkinje*, Zagreb, 1888, 87.
- Martyrologium Franciscanum*, Romae, 1958, 550.
- Martyrologium Romano-Seraphicum*, Romae, 1953, XL+379.
- MATANIĆ, Atanazije, *O. Marko Tvrdejić*, od ustrajne vjernosti do sretne vječnosti, Zadar, 1977, 40.
- ISTI, *U znaku ljubavi*, Zagreb, 1976, 214.
- MASAGNA, Bartolomeo, *Le ascensioni mistiche e altre preghiere in onore del B. Giacomo Illirico*, Grafiche Favia, Bari-Roma, 1968. (Prijašnja izdanja: 1916. i 1938.).
- MAZIĆ, Bono, *Svetac koji to možda nije*, Životopis fra Stjepana Sorića, Trećega samostanskog reda sv. Franje, glagoljaša, Split, 328.
- MEŠKO, Ksaver, *Izabrano delo*, knj. IV, Križev pot. Celje, 1959.
- MIKULIĆ, Milan, *De vita et gestis Nicolai Bianković, episcopi Makarskensis*, Romae, 1964, 176.
- Milanović fra Lovro, Danica*, 1978, 180.
- Mnp o. dru fra Stanku Petrovu 1887–1963, in memoriam*, Sinj, 1963, 135.
- NAGY, Božidar, *Borac s bijelih planina Ivan Merz*, Zagreb, 1971, 372.
- ISTI, *Prijatelj mladih Ivan Merz*, Zagreb, 1974, 132.
- NAVONE, G., *Egidio Bulesi*, Torino, s. a. 32.
- NEŽIĆ, Dragutin, *Laudemus viros gloriosos* (Ugodnici Božji hrvatske zemlje), *Croatia sacra*, XI–XII/1943, 21–22, 56–77.
- ISTI, *Tri sveta pastira*, *Zbornik zagrebačke biskupije 1094–1944*, 1944, 445–470.
- Nikola Tavelić prvi hrvatski svetac*, monografija, KS, Zagreb, 1971, 218.
- O. Antun Maroević, kosovski mučenik*, *Blagovest*, XXXIX/1970, 3, 48–9; 4,67–8; 5,88–9.
- Officia propria Dioecesis Diakoviensis seu Bosniensis et Sirmiensis*, Đakovo 1967.
- OPITZ, Marijan, *Petar Pavao Graf – 1921–1981*, Čakovec 1981, 52.
- OREB, Marin, *Blaženi Oton iz Pule*, Zagreb, 1962, 136.
- ISTI, *Slava franjevačke Istre*, Zagreb, 1962, 190.

ISTI, *Uzor svetosti sv. Nikola Tavelić i drugi časni sinovi Provincije sv. Jeronima Male braće konventualaca*, Split, 1970, 99.

ISTI, *Zaslužni članovi Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca od njezina postanka do naših dana*, Split, 1973, 234+20 foto-priloga.

OSTOJIĆ, Ivan, *Benediktinci u Hrvatskoj i ostalim našim krajevima*, sv. I–III, Split, 1963–1965.

ISTI, *Povlja*, povijesni prikaz, Split, 1968, 120.

PAVIĆ, Emerik, *Ramus viridantis olivae*, in arcam militantis ecclesiae relatus, seu paraphrastica et topographica descriptio provinciae nuper Bosnae Argentinae iam vero s. Joannis a Capistrano nuncupatae, Ordinis minorum regularis observantiae ... Budae, 1766, 391.

PALUNKO, Vinko, *Žena na svome mjestu*, sv. I, Split, 1913, sv. I, 399–401.

PANDŽIĆ, Bazilije, *Bosanska kraljica Katarina*, Z b o r n i k u čast sv. Nikole Tavelića, Rim, 1970, 189–195.

PATRONI, Carlo, *La fede in ballo*, Napoli, 1716. (Izreke b. Jakova Zadranina).

PAVELIĆ, Milan *Sestra Leopoldina Čović*, G l a s n i k Srca Isusova, XXXXVII/1938, 1, 21–3; 3, 104–6; 4, 130–132; 5, 156–9; 6, 202–4; 7, 242–4; 8, 276–9; 9, 309–312; 12, 402–5;

PETRIČEVIĆ, Marija Anka, *Duh ljubavi*, Split, 1966, 192.

PILEPIĆ, Ante, *Naša Majka*, Split, 1942.

P. M. *U desetgodišnjici smrti sestre Marice Stanković*, S l u ž b a B o ž j a, VII/1967, 5–6, 418–420.

Pojava i značenje dr. Ivana Merza u Crkvi u Hrvatskoj, zbornik radova sa simpozija 1978, Zagreb, 1979. (O b n o v l j e n i ž i v o t, XXXIV/1979, 4, 289–329 i posebno izdanje).

POLONIJO, Bernardin, *Blaženi Nikola Tavelić i njegovo doba, životopis*, Zagreb, 1939, 172; II. izd. Zgb, 1941, 172.

Povijesno-teološki simpozij u povodu 500. obljetnice smrti bosanske kraljice Katarine, Sarajevo, 1979.

PUNTIGAM, Antun – VANINO, Miroslav, *Petar Barbarić*, Zagreb, 1936, 309.

Put k suncu, odabrani tekstovi Ivana Merza, Zagreb, 1970.

RADIĆ, Ignacije, *Dr. Antun Mahnić*, biskup krčki, Požega, 1940.

RITIG, Svetozar, *Martyrologij srijemsko-panonske metropolije*, B o g o - s l o v s k a s m o t r a, II/1911, 2, 113–126; 3, 248–268; 4, 353–371; III/1912, 1, 41–52; 2, 166–176; 3, 264–275.

RODE, Benvenutus, *Necrologium Fratrum Minorum de observantia provinciae s. Francisci Ragusii*, Quaracchi, 1914, izd. Analecta franciscana, sv. VI, 208.

ROŠČIĆ, Nikola Mate, *Prosvjetni rad franjevaca konventualaca u Šibeniku kroz 19. stoljeće*, K a č i ć, XIV/1982, 209–235.

Schematismus Provinciae ss. Redemptoris OFM (Croatia-Jugoslavia) Spalati, 1965, 240.

SIKIRIĆ, Grgo, *O. Stjepan govori*, Split, 1969, 112.

SPADER, Octavius, *Catalogus de Minoribus provinciae s. Hieronymi, qui sanctitate, dignitate et publicis muneribus floruerunt*, Bologna, 1686.

SPAGNOLO, G, *Integralmente giovane*, Pordenone, 1977.

STANKOVICH, Petar, *Biografia degli uomini distinti dell'Istria*, Capodistria, 1888.

SANOJEVIĆ, Stanoje, *Narodna enciklopedija srpsko-hrvatsko-slovenačka*, Zagreb, s.a. sv. I–IV.

Sveti Nikola Tavelić, prvi hrvatski svetac, monografija, KS, Zagreb, 1971, 218.

SUBOTIČ, Nedjeljko – VELNIĆ, Justin, *Franjevci s poluotoka Pelješca*, S p o m e n i c a Gospe od Andela u Orebićima 1470–1970, Orebići, 1970, 336.

S. B, O. *Bernardin Škrivanić*, B l a ž e n i L e o p o l d, kapucin iz Herceg-Novoga, KS, Zagreb, 1976, 395–398.

ŠAGI–BUNIĆ, Tomislav, *Četiri poruke sv. Leopolda Mandića*, Zagreb, 1983, 29.

ŠATOVIĆ, Anton, *Životopis bl. Augustina Kažotića za Gradišćanske Hrvate*.

ŠETKA, Jeronim, O. fra Petar Knežević, S i n j s k a s p o m e n i c a, Sinj, 1965, 297–306.

ŠIMIĆ, Jakov, *Pozivu vjeran sluga Božji Vendelin Vošnjak*, franjevac, Zagreb, 1983, 272.

ŠIMUNOV, Jakov, *Željko Boga*, Zagreb, 1972, 52.

ISTI, *Pred Gospodinom*, Zagreb, 1976, 61.

ISTI, *Suvremena služba vječnosti*, Život i rad o. fra Ante Antića, Zagreb, 1978, 179; II. izd. 1984, 179.

ISTI, *Središte života*, Zagreb, 1984, 46.

ISTI, *Uzor franjevačke jednostavnosti*, Zagreb, 1980, 28.

ŠKARICA, P, *Doba naseljenja plemića bosansko-ugarskih u bivšoj župi Poljica*, Zadar, 25, 43–46.

TAURISANO, I, *Blažena Ozana Kotorska*, Zagreb, 1965. (pr.).

TENŠEK, Zdenko Tomislav, *Uloga Bernardina Škrivanića u hrvatskom katoličkom pokretu*, K a č i ć, IX/1977, 293–302.

Tergestina beatificationis-canonizationis servi Dei Egidii Bullesi articuli seu propositiones ad processum informativum construendum, Tergeste, 1971.

Tko je Ivan Merz?, Zagreb, 1981.

TROCCOLI, Giuseppe, *Vita del B. Giacomo da Bitetto*, Palo del Cole, 1901, 79.

VECCHI, Alberto, *Čudo oca Leopolda*, Zagreb, Osijek, 1982, 98.

Vedre hrvatske duše, almanah hrvatskih katoličkih svećenika, Zagreb, 1922. i d.

VELNIĆ, Justin, *Jakov Zadrnanin*, bibliografija s osvrtom na biografske podatke u njoj, S a m o s t a n sv. Frane u Zadru (zbornik radova), Zadar, 1980, 203–220.

VELNIĆ, Teofil, *Mali cvijet iz Istre fra Bernardin Tomašić*, Pazin, 1960, II. izd. Umag, 1964.

- ISTI, O. *Fulgencije Carev*, nadbiskup, Pazin 1961, 68.
- ISTI, O. *Marko Tvrdeić*, veliki pokornik, Dubrovnik, 1962, 96.
- da VICENCA, Antonio M., *Il Castello d'Istria e il B. Giuliano Cesarello*, Venezia, 1871.
- VIDOVIĆ, Mile, *Nikola Bijanković, splitski kanonik i makarski biskup 1645–1730*, Split, 1981, 252.
- VISMARA, S, *Fr. Bonifacio Pavletic dei religiosi Concettini* Milano, 1922.
- VLAČIĆ, Ilirik Matija, *Katalog svjedoka istine*, Hrvatski latinski, knj. 5, JAZU, Zagreb, 1960, LXXII+341 (prijevod).
- VLADIĆ, Jeronim, *Uspomene o Rami i ramskom franjevačkom samostanu*, Zagreb, 1882, 120.
- VRBANEK, Josip, *Vitez Kristov – dr. Ivan Merz*, Zagreb, 1943, 254.
- VRČIĆ, Vjeko, *Biokovski župnik*, Imotski, 1969, 164–169.
- ISTI, O. *Petar Anđelić*, Glasnik Gospe Sinjske, XVII/1938, 289–9.
- ISTI, *Sjećanje na tužnu majku, Marija*, VI/1968, 9, 421–4.
- ISTI, *Ovdje je zaista prst Božji*, Marija, VII/1969, 9, 405–7.
- ISTI, *Naš magister*, Vrgorac, 1977, 170.
- ISTI, *Novi Nikola Tavelić*, Marija, VIII/1970, 4, 166–8.
- ISTI, *Svećenici i redovnici Imotske krajine*, Imotski, 1970, 79.
- ISTI, *Turčin – fratar*, Marija, IX/1971, 6, 247–9.
- VUKAŠINOVIĆ, S, *Život blaženoga Gracija iz Mula u Boki Kotorskoj*, Kotor, 1939, 67.
- WADDING, Lucas, *Annales minorum*, Quaracchi, 1931, i d.
- WEISSGERBER, Josip, *Zvona Velike subote*, Zagreb, 1967, 83.
- Zbornik kardinala Utišinovića 1482–1982*. (Miljević, VI/1982, 2, 1–176).
- Zbornik u čast sv. Nikole Tavelića*, Rim 1970, XV+198.
- ZLATOVIĆ, Stjepan, *Franjevci države presv. Otkupitelja i hrvatski puk u Dalmaciji*, Zagreb, 1888, 488.
- Znameniti i zaslužni Hrvati*, Zagreb, 1925, 297.
- ZUMBULOVIĆ, J. *Svećenička žrtva – Zvonko Benzija*, Zagreb, 1938.
- Život svetoga Ivana*, Split, 1881, 16 (ured. F. Bulić i G. Zarbarini).
- Život svetoga Ivana Trogirskoga, Legendi i kronike*, Split, 1977, 61–121; 301–335 (ured. Milan Ivanišević).
- Glasila hrvatskih Božjih ugodnika*
- Bilten Petra Barbarića*, izlazi povremeno, Zagreb, Fratrovac 38.
- Blaženi Augustin Kažotić*, zagrebački biskup, vjesnik za širenje štovanja i kanonizaciju, povremeno, Zagreb, Kaptol 21.
- Dobra majka Klauđija*, povremeno, Zagreb, Vlaška 75.
- Dobri otac Antić*, glasilo vicepostulature, tromjesečnik, Zagreb, Vrbanićeva 35.
- Ivan Merz*, glasilo postulature, povremeno, Zagreb, Palmotićeva 33.
- Ljudima prijatelj*, list svetog Leopolda Mandića, tromjesečnik, Osijek, Bulevar JNA 41.

Portavoce del santo Leopoldo Mandić, mjesečnik, Padova, Convento Cappucini (Italia).

Tavelić, časopis za upoznavanje hrvatske svetosti, dvomjesečnik, Šibenik, Kačićeva 11.

Vjesnik biskupa Langa, povremeno, Zagreb, Kaptol 29.

DODATAK. REBIĆ, Adalbert, Paul Kolarić zum 100. Todestag, *Korrespondenzblatt K. Germanicum-Hungaricum*, Mai 1962, str. 33–38.

PRILOG BR. II.

KALENDAR HRVATSKIH BOŽJIH UGODNIKA (SVETACA)

Crkva je od najranijih vremena *slavila mučenike*, a kasnije i druge svece „*in die natali*“, tj. na obljetnicu njihove smrti, odnosno rođenjan za nebo. Svakako su se i u kasnijim razdobljima spomendani svetaca slavili „*in die natali*“, ali je bilo i drugih datuma (npr. prijenos ili našašće tijela, dan posvete crkve, biskupskog posvećenja i dr.). „*Dies natalis*“ uvijek je bio i ostao „pravi“ dan.

Obnovljeni Rimski misal i časoslov nakon II. vatikanskog sabora donijeli su i *novi kalendar* koji je osobito naglasio sveta vremena sa slavljinama otajstava spasenja, a od svetačkih spomendana donio je za cijelu Crkvu samo one svece „*qui momentum universale prae se ferunt... et aliorum qui universalitatem et continuitatem sanctitatis in populo Dei demonstrant*“. Mjesne crkve i redovničke zajednice mogu u svojim vlastitim kalendarima predvidjeti spomendane onih svetačkih slavlja (*celebrationes*) „*qui magis propriae sunt*“.¹⁷

Ovakav kalendar, u kojem su po datumima raspoređeni svi naši sveci (od najstarijih vremena do danas) i to „sveci“ u najširem smislu te riječi, nije ni u kojem slučaju kalendar koji bi imao pretenzije da bude „*ab Apostolica Sede probandum*“ i da bi vrijedilo za cijelo hrvatsko jezično područje kao službeni kalendar po kojem bi se obavljala liturgijska slavlja tijekom godine. Takav je npr. „*Vlastiti kalendar splitsko-makarske nadbiskupije*“ (Split, 1981.) odobren od Sv. zbora obreda 6. travnja 1981. (br. prot. CD 1909/80). Taj kalendar želi biti samo upozorenje i podsjetnik kako naše svece i na taj „kalendarski“ način možemo imati bliže i kako bismo se na njihov „spomendan“ mogli sjetiti njihova herojstva i uzora te im iskazati određeno (po)štovanje.

Koliko mi je poznato, ovo je *prvi* pokušaj sastavljanja i objavljivanja takvog kalendara. Već sama činjenica da je ovo prvi pokušaj nosi sa sobom i „početničke slabosti i nedostatke“, pa je sasvim razumljivo da nije potpun i u svemu dotjeran. Stoga će svaka dobronamjerna primjedba i prijedlog vrlo dobro doći da bi se dobio što potpuniji i dotjeraniji *naš kalendar*.

Iako imam podatke za oko još pedeset (50) Božjih ugodnika koji bi mogli ući u ovaj kalendar, ipak ih nisam uvrstio jer nije poznat datum njihove smrti („*dies natalis*“). No trebat će i za njih naći odgovarajući datum.

17 Usp. *Calendarium Romanum ex decreto sacrosancti oecumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli pp. VI promulgatum, editio typica, Typis polyglottis Vaticanis, MCMLXIX, 17.*

Da bi odmah i s tehničke strane kalendar bio pregledniji, VERZALOM (velikim slovima) tiskana su imena samo svetaca (koje se kao takvi štiju u mjesnim crkvama ab inmemorabili tempore ili su u kasnijim vremenima kanonizirani), *kurzivom* su tiskana imena blaženika, a svi ostali (i sluge Božje za koje se vodi kauza i svi drugi) običnim slovima.

Siječanj

- 5 Marko Marulić, pisac
Antun Maroević, franjevac, misionar
- 11 Dolores Olivari, redovnica Družbe kćeri milosrđa
- 13 HERMILO, đakon, STRATONIK, muč.
- 15 ANASTAZIJA, djev. muč.
- 17 Matej iz Višegrada i sedam drugova, franjevci, muč.
Bartul Pajalić, redemptorist Kludija Boellein Hrvat, uršulinka.
Klaudija Boellein Hrvat, uršulinka
- 21 Gabrijel Puratić, franjevac, profesor; Želimir Šeman, TR, društveni radnik
- 22 Benko Turudić, kapucin, neklerik
- 23 Pavao Zorčić, monah, grkokat. biskup
- 25 ELUTERIJ, PROJEKT i AKOLIT, klerici, muč.
- 28 Peregrin Saksonac, franjevac, biskup

Veljača

- 2 Avelin Čepulić, liječnik
- 3 Lovro Milanović, franj. svećenik, muč. Josip Belović, salezijanac, stud. teolog.
- 10 Alojzije Stepinac, TR, nadbiskup, kardinal
- 11 Marko Ivandić, franj. svećenik
- 12 Grgur Trogirani i Ladislav Požežanin, franj. muč.
- 18 Grgur Urlič Ivanović, franj. svećenik, pokornik; Bonifacija Buntić, redovnica školskih sestara
- 19 Petar Rogulja, TR, novinar i publicist
- 20 IVAN HRVAT, pustinjač
- 21 MAKSIMILIJAN, biskup
- 22 SENEROT, monah, muč.
- 25 DONAT, biskup
Nikola Ratkaj, isusovac, misionar
- 28 Lovro Sitović, franj. propovjednik
- 29 Franjo Marjanović, franj. muč.

Ožujak

- 3 Josip Valentić, franj. muč.
- 4 Grgo Bučić, svećenik, odgojitelj
Ante Antić, franj. sveć. odgojitelj
- 5 Ivan Krizostom Klešković, franj. svećenik
- 12 Rudolf Eckert, TR, novinar, publicist

- 13 Luka Mikulić, franj. muč.
 Tadija Tomić, franj. muč.
 Stanko Petrov, franj. profesor
- 14 Nikolaja Mali, patnica
- 16 Lucija Rodić, redovnica
- 17 Ilija Vidošević Čavar, franj. muč.
- 18 Vendelin Vošnjak, franj. sveć.
- 20 Josip Valentić, franj. muč.
- 21 Klara Hohnjec, redovnica Družbe franj. Bezg. začeca
- 22 Pavao Kolarić, student teologije
- 23 Didak Oskorušanin, franj. svećenik
- 24 Ljudevit Cvetković i Dominik Horvat, franj. muč.
- 25 IRENEJ, biskup i muč.
- 26 MONTAN, svećenik, i MAKSIMA, njegova supruga, mučenici
- 27 FILET, senator, LIDIJA, supruga, MAKEDONIJ i TEOPREP, sinovi, AMFILOH i KRONID, časnici, muč. Pavao Babijančić, franj. muč. Matija Stepinac, TR, kanonik; Marija Rojč, TR, liječnik
- 30 Pavao Premec, franj. muč.
- 31 Jaokim Matić, franj. muč.

Travanj

- 2 Terezije Obuljen, benediktinka
- 4 Petar Zlojutrić Soljanin, franj. biskup
- 5 Ante Tomić, franj. muč. ; Mijo Mončinović, franj. muč.
 Franjo Blekić, franj. muč.
- 6 SEDAM SRIJEMSKIH DJEVICA; muč. Franjo Zubić, franj. muč.
- 7 Jakov Pletikosa, franj. misionar
 Hijacinta Buktenica, redovnica Družbe školskih sestara
- 9 Andrija Bemočić, franj. muč.
- 10 TELIJ, PAULINIJAN, ANTIOHIJAN, GAJAN, vojnici, muč.
- 15 Petar Barbarić, isusovac, gimnazijalac
- 16 Bogomir Zlopaša, franj. svećenik
- 18 ELEUTERIJ, biskup, i ANTIJA, njegova majka, mučenici
- 21 Luka iz Brotnja, Lav iz Vrlike, Luka iz Duvna, Marko iz Tihaljine, Petar iz Rame i Bezimeni drug, franj. muč.
- 22 KAJO, papa
 Stjepan Petrovaradinac, franj. muč.
- 23 ADALBERT VOJTJEH, biskup, muč. (Bijeli Hrvat)
- 24 Bonaventura Brkljačić, franj. student teol. muč.
 Verena Dijaković, redovnica Družbe školskih sestara
- 25 Egidije Bulešić, TR, radnik
- 26 *Jakov Zdranin*, franj. neklerik
- 27 *Ozana Kotorska*, dominikančica, redovnica, pokornica
- 30 VENENCIJ, biskup, muč.

Svibanj

- 4 *Julijan iz Bala*, franj. sveć.
5 Marija Stefana Murvar, klarisa
6 Stjepan od Vareša, franj. muč.
7 DUJE, biskup, muč.
 Anica Kulušić, TR, studentica
9 Šimun Filipović, franj. svećenik
10 Bariša Drmić, franj. svećenik
 Ivan Merz, profesor
11 Četvorica bezimenih franjevaca, mučenici
 Šimun Vladimirović, franj. muč.
12 LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ, kapucin priznavalac
13 SEPTIMIJ, đakon, muč.
 Toma Hrvat, franj. propovjednik
15 ASTERIJ, svećnik, muč.
 SVI SVETI SOLINSKI MUČENICI
17 Julije Paić, Sveto Draganić, franj. konv. muč.
18 FELIKS, muč.
19 Ivan iz Vareša, Ivan iz Stanskoga, franj. muč.
21 Josip Cigić, sveć. muč.
 Vjenceslav Bilušić, franj. nastavnik
23 PELEGRIN, muč.
29 EUZEBIJ, biskup, POLION, prvi lektor, mučenici Petar Čuić, franj. Ante
 Baltić, mučenici
30 GERMAN, muč.

Lipanj

- 1 GAUDENCIJ OSORSKI, monah, biskup
2 Bezimeni franjevac u Tuzli, muč.
4 KVIRIN SISAČKI, biskup i muč.
 Ivka Živalj, TR, kućna pomoćnica
7 Anđeo Zvizdović, franj. sveć.
 Pavao graf, franj. sveć.
9 Augustin i Nikola iz Olova i Grgur Jakšić, franj. muč.
15 Petar Grupković, franj. muč.
16 Mate Šupuk Mladi, franj. sveć.
18 Petar Knežević, franj. pisac
19 ROMUALD, opat
21 Ivanko iz Hraća, Luka iz Račica, Martin iz Mahuraca, Juraj Oplančić, Jakov iz
 Tršća i Vid iz Mira, svećenici, muč.
24 IVAN POVALJSKI, monah
27 Gašpar i drugovi, franj. mučenici u Šarengradu
30 Nikola Kežić, franje. muč.; Ramski mučenici, franjevci

Srpanj

- 1 Desetorica franjevac, muč.
Blaž Stipurinović, franj. muč.
Stjepan Burnazović, franj. muč.
- 2 Pavao Kolanović, franj. muč.
- 4 INOCENT, SEBASTIJA I DRUGOVI, muč.
- 5 ĆIRIL, monah, i METOD, biskup, slavenski apostoli
- 7 PETILOVRIJENCI (Petar, Andrija i Lovro), muč.
- 9 Marija Petković, utemeljiteljica Družbe kćeri milosrđa; Fulgencije Carev,
franj. nadbiskup
- 10 Lovro Tuzlak, franj. muč.
- 13 Nikola Milinović, dominikanac, sveć.
- 14 Luka Pastor, franj. muč.
- 18 Augustin Miletić, franj. biskup
- 19 Šime Ivkić, mladić-patnik
- 20 Petar Krstitelj Bačić, franj. odgojitelj
- 24 Mijo Slišković, franj. sveć.
- 27 Bernardin Tomašić, franj. student teologije

Kolovoz

- 1 LEON, svećenik
- 2 ARNIR (RAJNERIJ), biskup i muč.
Josip Marija Glunčević, franj. propovjednik
- 3 *Augustin Kažotić*, dominikanac, biskup
- 4 Andeo Anušić, franj. sveć.
- 6 Serafin Gruić, franj. propovjednik
Josip Ivelić, franj. neklerik
- 7 Ljudevit Petronio Petrović, franj. konv. sveć.
- 9 Ivan Buljević, franj. mladomisnik
Ante Martinac, TR, zemljoradnik
- 10 Nikola Bijanković, biskup
- 12 Anica Bošković, djevica, pjesnikinja
- 14 Matej Pastur, franj. muč.
Matej, franj. muč.
Franjo, franj. muč.
- 15 Franjo, franj. muč. kod Velike Kaniže
- 19 Pavao Budimir, franj. muč.
- 20 Ivan Ratunčić, franj. muč.
- 22 HERMOGEN, đakon, DONAT, ROMUL, SILVAN, VENUST, mučenici
Bernardin, gvardijan i Luka, župnik u Tuzli, franj. muč.
- 24 Marko Tvrdeić, franj. sveć. pokornik
- 25 Ivan Rozić, franj. muč.
- 26 ANASTAZIJ, obrtnik, muč.
Klara Brečić, TR, domaćica
- 27 Matija Stepinac, TR, svećenik

- 29 BAZILA, djevica i muč.
Ladislav Ivanković, franj. muč.
Posljednja nedjelja kolovoza: Lovro Milanović (v. 3. veljače).

Rujan

- 3 MARIN, đakon
7 *Marko Križevčanin*, kanonik, muč.
Anđeo Hrvat, franj. neklerik
Grgo Stočanin, franj. muč.
10 Silvestar Tordinac, franj. muč.
12 GOSPA VELIKOGA ZAVJETA
14 Antun Mahnič, biskup
Zvonko Benzija, mladomisnik
29 Grgur Radić, franj. sveć.
Jakov Križanac, franj. čudotvorac
Rafael Kalinić, franj. muč.
24 GERARD, biskup i muč.
25 Stjepan iz Vareša, franj. muč.
Stjepan Vučemilović, franj. muč.
Adam Filipović, svećenik
Bernardin Škrivanić, kapucin, svećenik
27 Večenega, benediktinka
30 JERONIM, svećenik, crkv. učitelj
Juraj Haramić i Hadrijan, franj. muč.
Ivan Skorojević, franj. muč.

Listopad

- 2 Petar Matić, franj. muč.
Mate Nagnanović, franj. muč.
Ivo Glavinić, TR, radnik
3 Ana Marija Marović, djevica, utemeljiteljica Družbe popraviteljica Srca
Isusova i Marijina
Toma iz Teševa, franj. muč.
Karlo Katanušić, franj. novak
4 Anka Bebić, TR, učiteljica
5 Toma Corvi Gavranić, franj. propovjednik
8 Jelena, kraljica
Marica Stanković, utemeljiteljica Družbe službenica Krista Kralja
9 Dmitar Zvonimir, kralj (dan krunjenja)
Petar iz Tuzle, franj. biskup
10 Filip Olovčić, franj. muč.
11 Leopoldina Čović, milosrdnica
13 Alfons Talaja, franj. sveć.
15 Gašpar Knezović, franj. muč.

- 16 Mihovil Penavić, franj. muč.
 17 Andrija, Josip i Mijo, franj. muč.
 Marija Klara Linardović, klarisa
 18 Filip iz Ljubuškoga i petorica drugova, franj. muč.
 Nikola Ugrinović, franj. biskup i muč.
 Mikila Grgatović, sveć. muč.
 19 Petar Bošnjak, franj. muč.
 20 Šimun Branović i Pavao Letica, franj. muč.
 Luka Kreševljak, franj. muč.
 21 Mihovil Bruhanac, franj. muč.
 Petar Kaštelanac, franj. muč.
 Bernardin Doljanin i Luka, franj. muč.
 23 IVAN KAPISTRAN, franj. svećenik
 24 Matej Bošnjak, franj. muč.
 25 Katarina Kotromanić r. Vukčić Kosača, TR, bosanska kraljica
 Ante Gelić, franj. muč.
 Luka Bošnjak, franj. muč.
 Lujo Zloušić, franj. profesor
 26 DIMITRIJ, đakon i muč.
 Joza Dragičević Markić, TR, domaćica
 27 FLOR, biskup
 30 Šimun Branković i Pavao Letica, franj. muč.
 31 Ivan Keglević, pavlin, student teologije
 Magdalena Pereš Vuksanović, djevica
 Martin Borković, pavlin, biskup

Studeni

- 1 Bezimeni franjevac, mučenik na otoku Prološkoga blata, Josip Lang, TR, biskup
 2 Božo Sorić, TR, zemljoradnik
 3 Pet bezimenih franjevaca, mučenici u Vidinu; Petar Anđelić, franj. mladom-
 snik.
 4 Bonifacije Pavletić, redovnik
 Nikola Novljanin, franj. muč.
 Ljudevit Miletić, franj. svećenik
 5 Filip Kovačević, franj. muč.
 6 Franjo Mihočević, franj. muč.
 Luka Mukulić, franj. muč.
 8 KLAUDIJ, KASTORIJ, SIMPRONIJEAN, NIKOSTRAT i SIMPLICIJ, kameno-
 klesari, muč.
 Gracija Kotorski, augustinac, neklerik
 9 AURELIJ, biskup
 11 Grgur Knesković, franj. muč.
 Stjepan Sorić, sam. trećoredac, sveć.
 13 IVAN TROGIRSKI, biskup
 14 NIKOLA TAVELIĆ, franj. muč.
 16 Stjepan iz Posušja i Alojzije iz Vinjana, franj. neklerici, muč. Mihovil Penavić,
 franj. muč.

- 19 Martin Martinac i drug, franj. muč.
- 20 Dva bezimena franjevca, muč. u Visokom
Četiri bezimena franjevca, muč. u Borovici
- 21 MAVRO, biskup i muč.
Bernardin Galijaš, franj. muč.
- 22 DIMITRIJ i JULIJAN, muč.
- 26 Amadeja Pavlović, redovnica Družbe sestara sv. Križa
- 30 Andrija Čavlinović, franj. muč.

Prosinac

- 2 Jeronim Balin, franj, propovjednik
- 3 Ivan Batara, TR, radnik
- 5 Šimun Hrvat, franj. svećenik
Bezimeni franjevac, muč. u Modriči
Dva bezimena franjevca, muč. u Sarajevu
- 8 Ambrozij Rćanin, franj. propovjednik
- 10 Jeronim Filipović, franj. propovjednik
- 11 Jula Ivanišević, Bernadeta Banja, Antonija Fabjan, Krizina Bojanc, redovnice
Družbe kćeri Božje ljubavi, mučenice
- 14 *Oton iz Pule*, franj. konv. svećenik
Antonija Heinrich, redovnica Družbe franj. od Bezgrešne
- 15 Josip Pinjatela, TR, činovnik
- 17 Juraj Utišinović, pavlin, biskup, kardinal, muč.
- 20 Pavao Silov, franj. svećenik
- 21 Četvorica bezimenih franjevaca, mučenici u Mostaru
- 23 Lovro Karaula, franj. muč.
- 29 Dvanestorica bezimenih franjevaca, muč. u Konjicu
Tri bezimena franjevca i pedeset vjernika, muč. u Đakovu
- 30 Bezimeni franjevac. muč. u Požegi
Tri bezimena franjevca, muč. na Visovcu
- 31 Juraj Mulih, isusovac, svećenik, pisac

Summarium
DE SANCTIS IN CROATIA

Hoc in articulo de sanctis domesticis seu „nostris”, i.e. de sanctis in Croatia agitur. Praeter duos de Croatarum populo nostris temporibus canonizatos (b. Nicolaus Tavelić a papa Paulo VI. anno 1970. et b. Leopoldus Mandić a papa Ioanne Paulo II. anno 1983.) auctor de martyribus ex primis saeculis christianitatis et sanctis ab ecclesiis particularibus in cultu ab immemorabili tempore habitis disserit. Deinde beatos, servos Dei, per plurimos martyres ex Turcarum temporibus atque etiam multos in fama sanctitatis mortuos memorat. Difficultates, labores et opera hac in re facienda exponit atque Institutum sub protectione Conferentiae Episcoporum ad investigandam sanctitatem nostrorum virorum mulierumque et ad cultum eorum promovendum putat constituendum. In fine duo appendices proponuntur: Calendarium ex Croatia sanctorum (prima vice confectum) et bibliographia hagiographica croatica.

„U svojoj dugoj kršćanskoj povijesti imate divnih primjera svjedočanstava vjere svojih sunarodnjaka mučenika, svetaca, navjesticitelja evanđelja, a najveći dio njih treba još otkriti i predložiti za nasljedovanje i čašćenje.”

papa Ivan Pavao II. u Poruci za NEK